

Protonová léčba karcinomu prostaty: Čas hledat důkazy

Komentář z The Lancet Oncology 2014; 15: 775 k modelové strategii American Society for Radiation Oncology (ASTRO) týkající se využívání léčby protonovým zářením.

Úvodník

Protonová léčba karcinomu prostaty: Čas hledat důkazy

(Proton therapy for prostate cancer: time for evidence) The Lancet Oncology 2014; 15: 775

Dne 4. června 2014 zveřejnila společnost American Society for Radiation Oncology (ASTRO) svoji modelovou strategii týkající se využívání léčby protonovým zářením. Tato modelová strategie nemá sloužit jako pokyny pro klinickou praxi, ale jako doporučení k řešení nákladů léčby. Dokument řadí různá onemocnění do kategorií obecně založených na průkaznosti účinků protonové léčby. Zatímco zpráva uvádí, že existují solidní důkazy o účinnosti protonové léčby při onemocněních jako je kůlní karcinom, nádory lebni báze, některé nádory mlčky, primární hepatocelulární karcinom a různé pediatrické nádory, doporučení k využití protonové léčby u karcinomu prostaty je zde výjimkou – společnost ASTRO konstatuje, že průkaznost účinků této léčby není dostatečně jasná a protonovou terapii nelze doporučit jako primární léčbu karcinomu prostaty nezávisle na žádné prospektivní klinické studii či regestru.

Ve Spojených státech je protonová léčba nejčastěji využívána u karcinomu prostaty, i přes málo důkazů o její superioritě ve srovnání se standardní fotonovou radioterapií či brachyterapií v této klinické oblasti. Z výzkumů vyplývá, že u řady mužů s karcinomem prostaty není potřebná žádná léčba, jelikož je nepravděpodobné, že by se u nich v průběhu života toto onemocnění rozvinulo do klinicky významného stavu. Horliví zastánci protonové léčby ji přesto aktivně prosazují selektivním zahrnováním pozitivních výsledků výzkumu. Komise společnosti ASTRO pro nové vznikající technologie však vydala přehlednou zprávu o protonové léčbě založenou na důkazech pro rok 2012, kde poukazuje na fakt, že neexistují solidní důkazy o superioritě protonové léčby u pacientů s karcinomem prostaty ve srovnání s konvenční radioterapií. Žádání z těchto dvou technik neprokázala proti druhému typu léčby lepší výsledky týkající se kontroly onemocnění či toxicity. Proč je tedy karcinom prostaty nejčastější indikací při odeslání pacienta do protonového centra, když k tomu neexistují žádné podpůrné důkazy? Existují hlasy tvrdící, že tendence provádět nadměrnou léčbu karcinomu prostaty protonovou terapií je vedena třemi faktory: prvním z nich jsou vysoké náklady na zavedení a provoz těchto zařízení (řízení nového centra může ve skutečnosti přijít až na 235 milionů dolarů a asociace National Association for Proton Therapy uvádí, že v současnosti funguje v USA 14 center protonové terapie, přičemž deset dalších je budováno); druhým je tlak pacientů a risko, že dojde k právním krokům spojeným s patentová-

ním; a třetím jsou vysoké zisky, jež mohou tato centra generovat – až 50 milionů dolarů ročně. Není překvapivé, že protonová léčba s sebou nese daleko vyšší úhradové náklady než fotonová terapie. Některá data ukazují, že systém Medicare hraří za plnou dávku fotonové terapie karcinomu prostaty v průměru cca 19 000 dolarů, avšak za ekvivalentní protonovou léčbu 32 000 dolarů. Rozpory spojené s nadužíváním léčby protonovým zářením při karcinomu prostaty a s obrovskými finančními náklady na tuto léčbu byly tedy pravděpodobně příčinou, proč dokument ASTRO označil karcinom prostaty za jedinou malignitu, u níž není protonová léčba doporučena. Některé reformy v systému zdravotní péče USA s cílem omezit léčebné úhrady již pojistovna Medicare prosazovala, avšak nemá smysl dále hradit téměř dvojnásobné náklady na léčbu, u níž nebyl prokázán přínos proti úspornějším alternativám. Zastánci protonové léčby tvrdí, že pokud se její využití omezí, bude obtížné její náklady snížit, avšak úlohou Medicare není hradit nákladnou léčbu v naději, že v průběhu času dojde k jejímu zlevnění. Může však dojít i k obrátu ve prospěch protonové léčby u karcinomu prostaty. Některé pojistovny již naznačily, že za pacienty s karcinomem prostaty léčené touto nákladnou léčbou nebudou nadále hradit platby. Přídně výroční konferenci asociace National Association for Proton Therapy v dubnu 2014 konstatovali řečníci, že je třeba působnost protonové léčby rozšířit, a zbavit se tak závislosti na karcinomu prostaty, kde existuje řada levnějších a stejně účinných terapií.

Nyní, kdy přední společnost pro radioterapii jasně konstatovala nedostatečné oprávnění podpory protonové terapie v léčbě karcinomu prostaty uproti konvenční radioterapii, musí přestat klamání pacientů falešnou naději na mnohem účinnější léčbu s výrazně omezenými vedlejšími účinky: pumpování obrovských finančních částek z omezeného zdravotnického rozpočtu do zbytečně nákladné léčby je výsroc nemorální. Společnost ASTRO doporučuje provést srovnávací studie, a finanční zdroje by tedy nyní měly být přesunuty od nekritického využívání protonové léčby do velkých, rozhodujících prospektivních studií s cílem definovat skutečně a optimální klinické postavení této léčebné modality.

■ The Lancet Oncology

(Překlad: Ph.Dr., Mgr. Šárka Takičová)

Dokumente o modelové strategii ASTRO viz například www.astro.org/nap/kudsi/ku/Mat_SitePractice_Management/Management_ASTRO%20for%20Malignant_Polyps%20PNA.pdf
Způsob konání ASTRO pro nové vznikající technologie viz bulletin.astro.org/1112_102-5-13